СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 33. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 10-го ЛЮТОГО 1949. — No. 33 JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 10, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ДЮЇ ЗА ОБОВЯЗОК УРЯДУ УПРАВИЛЬНЮВАТИ СУСПІЛЬНЕ ЖИТТЯ

Вашингтон, 8 лютого. — Щоб Республиканська партія могла після двадцяти літ наново прийти до влади, вона мусить сповнити засади, висловлені в своїх плятформах, що „уряд під теперішню пору має бути чимсь більшим ніж холодним і безпартійним судьею". Щоб це доказати ділами, республиканські репрезентанти в конгресі і інших легіслятивах повинні віддати свої голоси за такі проекти як обезпечення на випадок безробіття, підвищення старечої пенсії, поширення суспільного забезпечення, вичищення міст з перестарілих мешкальних домів і побудову нових, розвиток водних будов для прилюдних електрівень, підтримку фармерських цін і енергійну охорону робітничих прав.

Ці думки висловив Тамес Е. Дюї, губернатор стейту Ню Йорк і кандидат на президента Республиканської партії в останніх виборах, у своїй промові з нагоди Дня Линколна в готелі Мейфлавер у вівторок 8 лютого в приявности 800 чільних членів Республиканської партії. Як номінальний провідник республиканців він не завагався скритикувати таких партійців, що завжди тримаються давнього консерватизму як і таких, що хочуть перегнати демократів з Нового Розподілу, обіцюючи народові різні добра коштом федерального скарбу. Хто не хоче розуміти потреб теперішнього часу, такий повинен забратися з Республиканської партії, інакше вона розібється і щезне. Дюї гостро скритикував теж Демократичну партію, закидаючи їй промахи в політиці супроти Китаю, а в суспільних справах змагання до повної опіки над людиною від колиски до гробової дошки, бо це вбиває ініціятиву людини і виглядає на жебрачу милостиню, получену з розтратністю.

НОВИЙ ТУРБО - БОМБОВАЛЬНИК ПЕРЕЛЕТІВ КОНТИНЕНТ ЗА 4 ГОДИНИ.

Вашингтон. — Літак, який вважається за найшвидший бомбовальник у світі, перелетів без перерви 2,289 миль впродовж 3 годин 46 минут, починаючи з летунського майдану в Ендрус Філд у стейті Мериленд аж до Мозес Лейк, у стейті Вашингтон. Пересічна його швидкість винесла 607 миль на годину. Бомбовальник належить до типу пружинових турбо-бомбовальників марки Бі-47, має шість пружин, а його крила широкі на 116 стіп. В бомбовальнику сидів, майор Росел Е. Гліо і майор Джозеф В. Гавел з команди пробних мариялів. Вони казали, що подорож не була нічим замітна. Турбо-пружини вироблені в фабриках Дженерал Електрік.

ВІДПРАВЛЕНО ПОНАД 8,000 ЗАЛІЗНИЧИХ РОБІТНИКІВ.

Ню Йорк. — Залізниче підприємство Ню Йорк Сентрал Систем оприлюднює, що хвилево відправлено з роботи по майстернях і заводах 8,100 людей. Ці заводи лежать на шляхах від Олбені, у стейті Ню Йорк, до Урбана, в стейті Илиной. Підприємство називає таку відправу „відпусткою" і як вияснення для такого кроку подає зменшення залізничого руху, а з тим і бизнесу.

УГОРСЬКІ КОНСУЛЯРНІ УРЯДОВЦІ РЕЗИГНУЮТЬ НА ЗНАК ПРОТЕСТУ.

Досі девять урядовців угорських консулятів в Америці зрезигнували зі своїх позицій на знак протесту проти увязнення і присуду угорського суду на кард. Міндсенті. Беля Балаша, діючий консул у Ню Йорку забрався, з консуляту разом з цілим персоналом і замкнув бюро в полудне у вівторок 8 лютого. Два урядовці консуляту в Клівленді і два урядовці амбасади в Вашингтоні теж покинули свою працю. — Перед міським ратушем у Ню Йорку зібралася у вівторок в полудне велика товпа., а в її імені пішла делегація до посадника міста з проханням вислати протест до посадника Будапешту проти увязнення кард. Міндсенті. Підчас передавання прохання багато людей клякли на молитву. — Нюйорська міська рада ухвалила вислати протест проти увязнення угорського кардинала та вислала його до департаменту стейту й до секретаріяту Обєднаних Держав. — Іменем різних жидівських організацій помістив у щоденнику Ню Йорк Таймс оголошення на чверть сторінки Морис Моргенштерн зі зазивом: „Рятуйте кардинала Міндсенті. Визов до американського жидівства!"

ПРОТИ ДОПУСКАННЯ ЛІКАРІВ З ЗАКОРДОНУ.

Шикаго. — Федерація Стейтових Виділів Медичних Екзамінаторів заявилася проти допускання до іспитів в якому небудь стейті за лікарські дозволи лікарів, які дістали свої дипломи закордоном після 1935 року. Федерація твердить, що в більшій частині чужинних держав наука медицини після 1935 р. значно підупгала, як теж і понизився медичний виряд, як це „загально звісно". Резолюцію схвалено й вислано до Адміністрації Ветеранів з дорученням, щоб не давати ветеранам підмог на студії медицини в чужиних краях. Д-р Крейтон Баркер з Ню Гейвен, секретар стейтового Екзамінаційного Виділу в Конетикат виявив, що від 1930 р. до 1947 рр. піддалося лікарському іспитові в Америці 14,520 кандидатів, які покінчили чужоземні медичні школи, а з них перепали при іспиті 6,973 осіб, тобто 48 відсотків. Серед кандидатів не зараховано таких, що покінчили школи в Канаді. Д-р А. Бурджес з Провіденс, Р. Ай., який брав участь в нарадах конгресу екзамінаторів виявив, що його досвід з 153 лікарями в таборах скитальників у Німеччині виказує корисний результат праці тамошніх лікарів-скитальників, а деякі лікарі - скитальці показалися ліпшими від американських.

Секретар Ачесон виявляє, що Плян Маршала стримав большевизм в Европі

Вашингтон, 8 лютого. — Урядовці Адміністрації Економічної Кооперації начеркнули ясну картину видужання Европи на підставі Пляну Маршала, одначе остерегли, що цей плян мусить діставати дальшу підтримку з Америки. Наступна рата на здійснення пляну винесе $5,580,000,000 на найближчих 15 місяців. Ці звіти складено на спільним зібранні комісій закордонних справ обох конгресових палат. У нарадах взяв участь секретар стейту Дін Ачесон, який доводив, що допомога Злучених Держав стримала похід комунізму в західній Европі і перебила пляни комуністів на знищення економічної відбудови европейських країн. Пол Гофман, адміністратор Економічної Кооперації заявив, що Европа виповнила першу частину пляну відбудови, а тепер приходить дальша, ще важча фаза цієї програми. В. Аверел Гариман, подорожуючий амбасадор до країн обнятих Пляном Маршала, заявив, що „ми перемагаемо в боротьбі за свободу й мир", бо ми є свідками, як від Советів відпадають деякі нації, а сателіти починають спротив проти тиранії.

АТЛАНТІЙСЬКІ ДЕРЖАВИ НА ТАЙНІМ ЗАСІДАННІ

Вашингтон. — Секретар стейту Дін Ачесон відбув тайні наради з представниками держав, які беруть участь у підготовці Північно-Атлантійського Оборонного Договору і виявив їм трудноші, які має Норвегія з приступленням до цього пляну. З нарад не оприлюднено комунікату, одначе з поінформованих джерел виявляють, що трудноші є у нутрі Норвегії. Там є ще деякі групи, які вірять в советські обіцянки і їх треба переконати про безцільність їхніх надій.

А.Ф.П. ЗА ПОБОРЮВАННЯ КОМУНІСТІВ У КАНАДСЬКИХ ЮНІЯХ

Маямі. — На зібранні екзекутивної ради Американської Федерації Праці висловлено осторогу на адресу Канадського Ремісничо - Робітничого Конгресу, що федерація не піде на компроміс з комуністами в тій організації. Федерація не сказала відверто, що відтягне свою підтримку канадській організації, одначе з осторогами можна винести такі наміри. Як причину ворожнечі до комунізму сказано в резолюції; „Ми не можемо й не хочемо йти на компроміс з комуністами, першою ціллю яких є знищення в Злучених Державах і в Канаді такого руху, яким є наш рух".

АМЕРИКАНЦІ СУДИТИМУТЬ 6 ЧЕХІВ ЗА ШПИГУНСТВО

Франкфурт, 9 лютого. Головна квартира Американської Армії повідомила, що проти шістьох з-поміж 20 чехів, заарештованих минулого листопада під закидом шпіонажі в користь чехословацького большевицького уряду, виготовлено акт обвинувачення і вже 14-го лютого вони відповідатимуть перед судом в Мюнхені. Це буде після війни перший шпигунський процес в Німеччині. Заарештовані намагалися одержати військові та господарські інормації.

СТАРАННЯМ З.У.А.Д.К. ПРИЇДЕ ДО БОСТОНУ В П'ЯТНИЦЮ 191 УКРАЇНЦІВ

Як уже повідомлено, черговим транспортом нових імігрантів до ЗДА, що причалить на пароплаві „Марін Флешер" до Бостону в п'ятницю, дня 11-го лютого, приїде 210 українців, з того 191 старанням ЗУАДКомітету. Поіменний виказ цих осіб буде проголошений в черговому числі цього щоденника.

СОВЄТСЬКЕ „КАПІТАЛІСТИЧНЕ" ІМ'Я В ЕКОНОМІЧНІЙ РАДІ

Лейк Соксес, 9 лютого. Члени Економічної і Соціяльної Ради, яка відкрила вчора свою восьму з черги сесію, були здивовані, як довідалися що ім'я представника під-советської Білорусі, Володимира Скоробогатого, має таке капіталістичне значення. Скоробогатий вияснив, що це не противорічить його „соціялістичним принципам".

ПАНІ ТРУМАН ОГЛЯДАЄ УКРАЇНСЬКІ ВИРОБИ З СКИТАЛЬЩИНИ

Вашингтон. — У вівторок, 8. лютого, пані Гері С. Труман, жінка президента, перетяла тасьму, як знак відкриття виставки артистичних і домашніх виробів, привезених зі скитальщини. Виставку влаштовує Централя Світових Справ долішньої частини міста Вашингтону. На виставці є 2,000 предметів, призбираних ще УНРРА і переданих теперішній Міжнародній Організації для Збігців. Після виставки в Вашингтоні експібіт буде висланий по більших осередках Злучених Держав. Артур Світсер, голова Централі, вибрав по 2 найгарніших предмети і помістив над ними відповідний напис. Він виявив, що буде ще окремий Конгресовий День для оглядин виставки.

При описі виставки на першому місці згадані ніжні ручні роботи коронки, поштові картки з постаттями українських селян у веселих водних кольорах і складні паперові вирізки польських шкільних дітей. Пані Труман фотографувалася в позиції, як вона передає Діточому Музеєві американську ляльку до колекції ляльок всіх націй.

Світ протестує проти засуду кард. Міндсенті

НАД КАРДИНАЛОМ ВСЕ ЩЕ ВИСИТЬ ЗАГРОЗА КАРИ СМЕРТИ ПІСЛЯ ЙОГО ВІДКЛИКУ ДО ВЕРХОВНОГО СУДУ; ПАПА ЗІ СЛЬОЗАМИ ПРИЙНЯВ ВІСТКУ ПРО ВИРОК

Весь цивілізований світ з найбільшим обуренням протестує проти злочинного вироку большевицького „суду" в Мадярщині над примасом католицької церкви в тій країні, кардиналом Міндсенті. Кардинала, як повідомлено вчора, засуджено на досмертну тюрму, конфіскату майна та позбавлення громадянських прав, обвинувачуючи його в злочинах зради, шпигунства та в протизаконних грошевих трансакціях. Разом з кардиналом засуджено на кару від 3 років до досмертної тюрми 6 інших його співобвинувачених. Оборонець кардинала за його згодою зробив до верховного суду відклик від цього присуду, у висліді чого над ним знову зависла загроза кари смерти, яку може верховний суд видати. Домагання цеї кари знову повторив прокуратор. Вістку про засуд кардинала — як повідомляють з Ватикану — прийняв Папа Пій XII. зі сльозами в очах і опісля він цілу годину молився в своїй каплиці. Тимчасом в цілому світі поза залізною заслоною котиться филя найбільшого обурення і протесту проти цего чергового большевицького насильства та глуму над людською святістю. Крім описаних на іншому місці протестаційних виступів в цій країні, до подібних дій прошло теж в усіх інших країнах. в Лондоні повідомлено, що британський уряд є в контакті з департаментом стейту у Вашингтоні в справі можливого спільного протесту перед мадярським урядом. В британському парляменті домагаються офіціяльного урядового становища проти цего засуду та відповідної акції. Італійський премієр де Гаспері заявив, що це був „суд, який не міг мати місця в будь-якій вільній країні, це є присуд, якого б не можна собі уявити там, де є справедливість, це є обида найбільш вразливої інституції в світі та виклик християнської совісті". Американський представник в ООД, Ворен, Р. Остин, заявив, що засуд кардинала є „брутальним порушенням принціпів чартеру Об'єднаних Націй". Обурення і протести цивілізованого світу проти цього большевицького варварства продовжуються та збільшуються, видвигаючи можливості дальших міжнародних комплікацій.

ПОЛЯКИ ЗААРЕШТУВАЛИ ПОНАД 20 СВЯЩЕНИКІВ ЗА ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ

Варшава, 9 лютого. Польсько-большевицька поліція безпеки заарештувала понад 20 священиків за те, що вони відчитали в церквах пастирський лист єпископа Катовицької дієцезії, Станіслава Адамського. В пастирському листі його скритиковано протирелігійну акцію місцевих властей і поліція заборонила відчитувати його по церквах.

ІТАЛІЯ ВИЗНАЛА ІЗРАЇЛЯ

Рим, 9 лютого. Італійський уряд визнав де факто державу Ізраїля. Подробиці встановлено в окремих листах, що ними обмінялися міністри закордонних справ обох країн.

БЕРЛІН ПЕРЕДУМОВОЮ ДАЛЬШИХ РОЗМОВ ЗІ СОВЄТАМИ

Париж, 9 лютого. — Французький премієр Роберт Шуман заявив вчора на пресовій конференції, що західні союзники не підуть на жадні дальші розмови зі Советами, як довго не буде перервана ними блокада Берліна. Це відноситься однаково, як до розмов голов держав так і міністрів закордонних справ. Шуман вважає, що кожна розмова зі Советами перед полагодженням справи Берліна була б згори засуджена на невдачу. Він в дальшому заявив, що французький уряд не пропонуватиме жадного відступлення від становища, яке в цій справі зайняли Америка й Британія, як про це кружляли поголоски, та що Франція повністю солідаризується в цій сграві з іншими двома союзниками. Звертається увагу, що від закінчення війни французький премієр ще ніколи не занимав такого категоричного становища у відношенні до Советів. Шуман підкреслив, що проектований Атлантійський пакт не стоїть у жадному зв'язку з Берліном. Він теж категорично висловився за дальшими заходами в справі створення західно-німецької держави.

ПОЧАЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ АВСТРІЇ.

Лондон, 9 лютого. — Сьогодні тут має початися конференція заступників міністрів закордонних справ чотирьох великодержав в справі мирового договору з Австрією. Ці розмови перервано дев'ять місяців тому з огляду на „мертву точку" советських домагань і тепер їх відновлено на прохання австрійського уряду. Звертається увагу, що ці розмови будуть рівночасно черговою, після деякої перерви, пробою чи й наскільки становище Советів змінилися та чи з ними можна говорити теж в інших справах.

„УНІФОРС" — МОЗОК ЗАХІДНО-ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ОБОРОНИ.

Фонтенебльо, Франція, 9 лютого.— Колишній королівський палац в цьому французькому місті тепер швидко модернізується та перебудовується на головно квартиру спільного війського штабу п'ятьох західно-европейських країн, злучених Брюсельським військовим союзом. Рівночасно з перебудовою тут вже відбувається інтензивна праця військових спеціялістів, що складають пляни спільної оборони. Місцевість роїться від французьких британських, бельгійських і люксембурських офіцерів, між якими не рідко спостерігається теж американських зв'язкових і спостерігачів. Маршал Монтгомері, предсідник комітету головнокомандуючих, відвідує цю спільну головну квартиру періодично що кожних два-три тижні. „Уніфорс" — скорочена назва цієї головної квартири, поділена на три головні секції для трьох головних родів зброї: армії, авіації і фльоти. На чолі кожної секції стоїть головнокомандуючий генерал, що разом і творять очолюваний маршалом Монтгомері комітет головнокомандуючих. При ньому є докищо трьох головних американських спостерігачів, з ген. Гюбнером, американським шефом штабу в Німеччині, на чолі.

СОВЄТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ДАНИХ ПРО АТОМОВУ БОМБУ.

Лейк Соксес, Н. Й., 9 лютого. — Советське заінтересовання американською атомовою бомбою загально відоме, що виходить теж з викритих випадків советської шпіонажі в цій країні. Проте, большевикам навряд чи пощастило здобути відповідні інформації, бо тепер вони внесли в Раді Безпеки резолюцію, в якій домагаються, щоби всі великодержави подали „точні дані про свої збройні сили та всі роди озброєння, включно з атомовою бомбою", встановлюючи на це кінцеву дату 31-го березня. Резолюцію вніс вчора без будьяких коментарів советський представник Малік. Американський представник, Ворен Р. Остин, назвав її зайвою, бо подібні советські резолюції вже два рази були відкинені Радою.

ФІНЛЯНДІЯ ЗНОВУ ПРЕДМЕТОМ СОВЄТСЬКОЇ НАПАСТИ.

Москва, 9 лютого (ЮП). — Советська преса знову почала свої виступи проти Фінляндії, закидаючи їй, що вона посередньо або безпосередньо шукає порозуміння з „американськими експансіоністами". Відомий советський коментатор С. Максимов пише в „Труді", що теперішній фінський уряд, з премієром Фагерголмом на чолі, намагається втягнути свою країну в „північний бльок, протегований американськими мілітаристами". Стаття кінчається погрозами в бік Фінляндії та її уряду.

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ І ПОШИРЮЄТЬСЯ „ЧИСТКА" В ЧЕСЬКІЙ АРМІЇ.

Прага, 9 лютого (АП). — Після вчорашнього засідання чеського уряду тут повідомлено про дальшу чистку „неблагонадійних елементів" в чеській армії. Ген. Людвик Свобода, міністер оборони, повідомив про звільнення зі служби та арешт цілого ряду офіцерів, включно з генералами, під закидом „змови проти держави". Чистку поширено теж на офіцерів резерви.

ВИСАДЖУЮТЬ В ПОВІТРЯ ГІТЛЕРІВСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ.

Берлін, 9 лютого. — З доручення советських властей німецькі спеціялісти висадили вчора в повітря праве крило колишньої канцелярії Гітлера. На знищення цілого будинку, сильно пошкодженого вже під час війни, треба буде ще около 50 дальших динамітових підкладів.

БРИТАНЦІ РОБИТИМУТЬ ГРОШІ ДЛЯ ІЗРАЇЛЯ.

Лондон, 9 лютого. — На підставі окремого договору з урядом Ізраїля, британський металевий відділ імперіяльної хемічної індустрії битиме новий випуск ізраїльської монети. Це буде перший випуск ізраїльського гроша після понад 2,000 років.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СУД НАД КРЕМЛЕМ

Комуністичний, мадярський „народний суд", що судив кардинала Міндсенті за „зраду" країни, „змову" проти уряду та „шпигунство", видав уже присуд, засуджуючи підсудного на досмертну тюрму.

Цей суд і присуд відбився широчезним відгомоном по цілому світі, по цілій земній кулі. У всіх країнах, де тільки панує свобода слова, піднялася велика, досі небувала буря протестів проти будапештенського суду над кардиналом Міндсенті. Протестували не тільки духовні кола Католицької Церкви та її вірні, протестували теж представники інших віровизнань, люди не-християнської віри, уряди держав і т. п. Що більше, ці протести не були звичайними протестами проти кривди, завданої одній людині несправедливим присудом одного судді чи трибуналу. Це були протести проти комуністичної тиранії над цілим людством. Це протестовано проти варварства і безбожництва, неетичности і неморальности, що їх поширює по всьому світі Кремль.

Москва, давши приказ Будапештові, свому сателітові, судити кардинала Місдсенті, тим разом грубо перерахувалась. В Будапешті судила Москва, а всюди в світі судили Москву. Отсе перший раз від приходу большевиків до влади в Росії судили в світі Кремль у такий спосіб, як ще ніколи передше, добачуючи у його злочинах діяння сатани. Це не тільки так висказався прилюдно кардинал Спелман у Ню Йорку, коли взивав американців хоч тепер зрозуміти і відчути загрозу американським вольностям та американській етиці й моралі з боку комуністичних злочинців. Так теж відзивались у тому самому часі й в різних країнах високі духовні й світські достойники різних вір і національностей. Тому треба надіятись, що відтепер серце усього свободолюбного світу не тільки відчуватиме глибоко людську мартирологію у Совєтах, але теж і зрозуміє, що віруючим у Бога й людскість не можна довше мати до діла з кремлівськими тиранами та що годі думати про мирне й чесне співжиття з режимами і системами, що не визнають ніяких моральних ні етичних засад, ні ніякої людської гідности. Проти таких систем і режимів треба бунтуватись у переконанні, що бунт проти тиранів, як казав кардинал Спелман, це послух Богові.

Український нарід має з Мадярщиною давні й важкі порахунки теж і в церковній ділянці. Але нині ця країна сама в неволі, в неволі й її Церква. Коли 30 років неволі й терпіння українського народу й Української Церкви у совєтській тюрмі не могли досі зрушити сумління світу, то добре, що хоч потряс ним мадярський суд над кардиналом Міндсенті та що хоч він звернув його очі на кремлівську тиранію, у якій далі мучаться теж і десятки мільйонів українського народу.

Большевицькі суди були і над українськими єпископами і не були вони певно легшими від суду над кардиналом Міндсенті. Точно не знати, як виглядали, наприклад, суди над увязненими і вивезеними з Галичини українськими католицькими єпископами, з яких одні вже повмирали на вигнанні й на примусових роботах, а другі близькі смерти. Вони всі мученики і то такі, що мужно держались і на большевицькім суді, але світ мало про це знає. Може хоч тепер звернуть і на них більшу увагу, а з ними і на мільйоновий віруючий український нарід, що вже стільки років ставить опір сатані, що засів на Кремлі.

Робітничі представники в дипломатії

Відомо, що дипломатичними представниками великих потуг, теж і демократичних, бувають звичайно багаті люди. Діється це теж і тому, що ці люди мають репрезентувати гідно націю закордоном, але не дістають з державних скарбниць потрібних на це коштів. Тому мусять доплачувати і покривати це з власних фондів. Останніми часами заходять уже зміни і під тим оглядом, бо виявляється потреба мати на важних становищах закордоном таких дипломатів, які мають глибоке знання і велику практику та для яких дипломатія є званням, яке дає їм засоби до життя, або, іншими словами, є їхньою життєвою карієрою. В такому напрямі переводяться теж реформи і в департаменті стейту в Вашингтоні.

Американськими дипломатами бувають часто люди, що їх відзначається почестю за те, що помагали партії фінансово, щоб вона перемогла у виборах. Та тепер зайшли такі переміни в американському політичному житті, що помагають грішми не тільки багаті фабриканти, але можуть помагати і помагають у ще більшіймірі — робітничі юнії. Як знаємо, деякі впливові юнії мають дуже великі фонди. Юнійні провідники можуть вживати ці фонди теж і на політичні кампанії, а навіть можуть оподатковувати своїх членів на таку ціль, щоб допомогти вибрати до законодатних тіл представників, які є прихильні робітництву і попирають робітничі домагання. Через те головні партії, що давніше оглядались головно за поодинокими багатіями, коли потребували фондів на виборчі кампанії, нині мають до діла з великими й багатими юніями, які можуть їм допомогти куди скорше, справніше й більшими сумами. Це факт, який можна було завважити в недавній президентській кампанії, коли Американська Федерація Праці розпочала кампанію за вибір Трумана президентом, до якої пристав потім теж і Конгрес Індустріяльних Організацій. У звязку з тим виринуло теж питання, чому не висилати як дипломатів у чужі держави представників тих робітничих організацій, що помогли у виборах своєю агітацією та грішми.

Справа ця пішла вже так далеко, що президент Труман мав запропонувати через своїх посередників представникам робітничих юній становища амбасадорів у різних країнах. Навіть згадують одну з осіб, якій запропоновано становище амбасадора в Англії, а має бути нею Джордж Гарисон, представник залізничників в Американській Федерації Праці. Другим кандидатом на дипломата мав бути Джан Ґібсон, бувший майнер, що є визначною фіґурою в Конгресі Індустріяльних Організацій.

Як мова про Англію, то навіть підкресляють, що коли там при владі Партія Праці, то якраз випадало б вислати туди з Америки амбасадора з рядів організованого робітництва. Чи так станеться, покищо не знати, але що такі речі беруться в уряді під серіозну увагу, це певне.

Михайло Драгоманів про українців і москалів

Михайло Драгоманів як український історик, публіцист і патріот уважав своїм обов'язком все і вюди виступати проти викривлювання і фалшування історії України офіційними московськими істориками і публіцистами в інтересі панування Московщини над Україною й виставляв її у правдивому світлі. У статті п. з. „Історія України в політичних піснях українського народу", поміщеній мною у „Свободі" в чч. 86-94 за 1947 рік, я зреферував цінну працю Драгоманова „Політичні пісні українського народу" дуже важливу з цього погляду. В нинішній статті, хочемо звернути увагу читача на іншу працю нашого ученого, теж важливу з цього погляду. Маємо на думці його французьку працю про географію України, поміщену в монументальній „Універсальній Географії" Е. Реклю*), мало або цілком невідому серед нашого суспільства.

До появи географії України Кубійовича географія Драгоманова (басенів Дніпра і Дністра) була единою працею, що мала головно на увазі географію людини і дуже жаль, що вона у своєму часі не появилась у перекладі на українську мову. Вона була призначена для чужинців і в ній поклав автор своїм завданням показати чужинцеві, що українці й москалі це два окремі народи з власною своєю історією.

Поминаємо на боці чисто географічні сторінки праці Драгоманова. Нас може інтересувати тільки історично-політичний момент її.

Назва народу, що заселює басени Дніпра й Дністра (на захід по Вислу й Буг, а на сході по Донець і Дон та по Кубань і Кавказ), мінялася відповідно до історичних змін та до адміністраційних поділів земель. До XIV. віку нарід цей мав власну державу (Русь) і був відомий під назвою Русинів, Русичів або Руснаків. Назву „Малої Русі" (Лє Петіте Руссія) стали вживати вперше візантійські літописці для відрізнення народу її від народу Московщини (москалів, великоросів). В тому часі появляється теж друга назва народу і його землі: „українці", „Україна". Спершу ця назва почала вживатись, коли Киевська Русь підпала під володіння Литви на означення полудневих окраїн між Дніпром і Бугом, а віттак коли Україна підпала під Польщу, на означення козацьких земель „пар ексцелланс". Але також і Московщина мала свої „окраїни". В XVII. ст. українські кольонії на її кордонах (пізніші Харківська, Курська й Вороніжська ґубернії) мали назву Слобідської України („слободи" — вільні оселі українців). З того часу назва „українці", „Україна" стає загально принятою і національною.

З фізичного погляду панує між українцями й москалями повний контраст. Українці статурні й гарного вигляду. Це найкраще можна обсервувати в тих околицях на пограниччі України й Московщини, де оба народи сусідують між собою. Українські жінки ґраціозні, з мягким виразом очей, милим голосом та ніжними рухами. Вони різняться також і щодо ноші від москалів. Вони люблять порядок і чистоту, що дуже різнить їх од москалів.

Українці перевищають москалів природною інтелігенцією. В них багацько іронічної верви й природного смаку. Їхня уявна сила віра — жива й опанована. Вони не знають крайностей віри москалів посуненої до буквоїдства. Зате українці не мають практичного змислу москалів. Вони менш солідарні між собою і не вміють як москалі опановувати некорисні для себе ситуації. Теж і щодо характеру, побуту, звичаїв і обичаїв існує повний контраст між обома народами.

Драгоманів дошукується етнічних різниць між українцями й москалями ще деінде й глибше. Розкопки могил на Україні виявили всьому світові їхню таємність. Вони дозволяють здебільша реконструювати раніші суспільства з їхніми звичаями, обрядами й промислами. Вони походять із усіх

(Докінчення на стор. 3-тій)

*) Redus Elisee, „Nouvelle Geographic Universelle". Vol. V. „Bassins du Dn'epr at du Dn'estr". Paris, 1880. Ст. 487-558.

Лави присяжних суддів

Серед підготови до складення судейської лави в Ню Йорку для процесу проти дванадцяти провідників американського комунізму оборонці підсудних зчинили таку метушню, що суддя Гаролд Р. Медіна, який переводить розправу, сказав одверто, що тут годі розібратися, хто є обвинувачений, а хто обвинуватель. Щоб добре зрозуміти слова судді, треба добре розуміти, як федеральний суд судить обвинувачених.

Отже спершу треба розібрати, чи обвинувачений провинився проти стейтового карного закону чи проти федерального. Місцеві — стейтові закони бувають різні, бо їх складають стейтові законодатні тіла. Зате федеральне судівництво є одне, основане на 14 поправці до Конституції Злучених Держав. Воно гарантує кожному громадянинові „судове поступування згідне з законом". У конституції виразно згадане, що громадянин „має бути суджений судейською лавою". Під осуд судейської лави віддають людей, для яких передбачена кара найменше одного року тюрми. Тому саме процес проти комуністів ведеться перед присяжними суддями.

Можна різно задивлятися на те, чи старовинний звичай судження обвинувачених таким складним способом, як судейська лава, відповідає новітнім потребам. Нема одначе двох думок, що засада вирішування вини й кари судейськими лавами, забезпечує підсудному оборону перед надужиттям поліції або уряду. Тому досі не було поважних змагань серед демократій скасувати цю засаду і вона втримується в повній силі в американськім федеральнім судівництві.

Трудноці такої системи проявляються головно в двоїстості федеральних судейських лав. Одна — це „велика лава" („Ґренд Джурі"), яка на ділі є слідчою лавою. Вона підготовляє матеріяли і рішає, чи поставити в стан обвинувачення запідозрілого в злочині, чи його виправдати. Друга лава — це „мала лава" („Петіт Джурі"), яка є справжньою судейською лавою для вирішення вини підсудного. У процесі проти комуністів у Ню Йорку оборона заатакувала склад обох лав — слідчої і судейської і це ще більше ускладнило зрозуміння, про що йдеться.

Досі головна увага оборонців звернена була на слідчу („велику") лаву, бо то вона поставила комуністичних провідників у стан обвинувачення. Коли б обороні вдалося доказати, що велика лава складається зтаких людей, які мають упередження до комуністів, тоді оборона зажадала б уневажнення лави, а з тим і уневажнення її рішення, щоб кликати комуністів до суду. Якби обороні не вдалося уневажнити слідчу лаву, тоді вони приступлять до атаки на склад судейської („малої") лави, яка після переведеного процесу має рішити, чи підсудні комуністи винуваті в закидуванім їм злочині, чи ні.

Тому, що тактика оборони має на цілі уневажнити наперед слідчу лаву, треба приглянутися, яку силу має ця лава і з кого вона складається. При цій нагоді треба пригадати, що буває звичайна слідча лава, яка зміняється майже кожного місяця, і „спеціяльна" лава, яка урядує так довго, доки не викінчить слідства в приділеній їй справі. Саме така „спеціяльна" велика судейська лава вела слідство над затіями комуністів упродовж 18 місяців і покликала під суд теперішніх підсудних комуністів. Як правильна, так і спеціяльна лава складається з 23 осіб, одначе, коли хто з них захворіє, або не зможе з інших причин брати участь у праці, тоді мусить явитися найменше 16 осіб і вони рішають більшістю голосів над різними питаннями.

Заходить тільки питання, хто і з яких кол покликає судейську лаву? Як велика, так і мала лава має одну лісту, на якій поміщені кандидати на громадянських („присяжних") суддів. Пересічна ліста кандидатів обіймає 1,250 до 2,100 імен. Кандидати на федеральну лаву не можуть зголошуватися самі, тільки їх покликає суд. Імена кандидатів беруть з різних списків: з телефонічних книг, з виборчих ліст, які переховується в бібліотеках і архівах, з різних списків професіоналістів і т. п. Маєтковий стан таких кандидатів має бути найменше $250, все одно, чи в готівці, чи в іншім маєтку (може бути навіть одяг, вартости $250). Зате закон каже, що кандидати мають бути „інтелігентні, при здоровім умі і доброго характеру".

Тому, що за свою працю присяжні судді побирають тільки по $5 денно і зворот коштів дороги, закон постановляє, що можна шукати виправдання для людей, яким така платня не вистачає на утримання підчас процесу або які мають таку роботу, що її не можуть перервати. До осіб, які мають завжди право жадати звільнення від обовязку служити в лаві присяжних, належать: жінки, священики, лікарі, адвокати, члени пожежної сторожі, поліцаї й газетярі. Імена усіх кандидатів вкидається на картках до урни і їх льосує машинка з колісцем. Перших 23 кандидатів вважається за обовязаних до служби. Коли хто з вильосуваних звільнить себе на підставі закону, тоді на їх місце витягають льосом інші імена.

З такої системи можна заключати, що склад судейської лави є репрезентативний для всіх родів зайнять, бо не знати, хто буде вильосуваний. Оборонці в процесі проти комуністів підняли закид, що ліста кандидатів складена так, що в ній поміщені тільки багатші люди, і люди з університетською освітою, а нема між ними малограмотних людей, бідних, нігрів, жінок і жидів і членів Американської Партії Праці, серед яких, як звісно, є багато комуністів. Упродовж більше ніж тиждень оборона не доказала ні в однім випадку, наче б кандидатів запитував суд наперед до якої вони партії, раси або релігії належали, а покликані як свідки кандидати виказали, що між ними є жінки, жиди, є бідні й безробітні — тільки нема нігрів. Суддя Медіна, який проводить розправі, закидає оборонцям, що їм не йдеться про ствердження правди, чи судейська лава є безсторонною, тільки про те, щоб продовжувати допити в безконечність і в такий спосіб ударемнити або викпити вимір справедливости.

Тактика комуністичних оборонців викликує загальне негодування, теж і тому, що вона може стати притокою до руху вкорочення прав оборонця перед судом.

УЛАС САМЧУК

СОНЦЕ З ЗАХОДУ

РОМАН.

23)

Біля третього будинку зупинилися. Папара застукав у двері. Скрипить замок, відчиняються двері, і невиразна постать. — Слава Йсу Христу, — каже Папара. — А чи пізнали? — Навіки! Айно! Тот пан з Праги... Подьте, паночку... Я лиш засвічу. Миколо! А дай лиш швабликн...

Доктор переступив високий поріг, за ним Папара, далі хлопець з валізою. У сінях темно. Неприємний запах цвілі і гнилих яблук. Загорілось кволе світло гасової лямпи, і відчинились широкі, похилі двері до покою. Дві високі, прикриті темночервонили кривками постілі, широкий, розхитаний стіл, пара стільців, безліч святих на стіні і лицар на баскому коні у однострої чеського вояка. Одно з ліжок розстелене, і гора пасмужистих подушок запопадливо закликає до сну.

— Є, пане докторе! — кричить Папара. Доктор стоїть, дивиться, обертається. Господиня починає класти букові полінця до великої залізної печі.

— І тоті панове туй будуть? — питає добряча господиня.

— Ні. Тільки пан доктор, — каже Папара.

— Айно. А кеть хочуть — най зостануться. Маю дві постели... У мене туй чисто. Хрань пан буг... А кеть хочете шрішного воздуху — відчиніть оболок...

Доктор її не зрозумів. Він почав повільно і мовчки роздягатися. Папара допомагає йому здійняти кожух. Підійшов до ліжка: — Ху! От так постіль! А як завтра? — спитав він Папари.

— За вами, пане докторе, прийдуть... А тепер дозвольте побажати вам доброї ночі. Ви втомлені... Відпочивайте, а завтра за вами прийдуть. Слава Україні!

Доктор поволі проговорив: — То ви, значить, мене лишаєте? Але не забудьте завтра, бо я сам не знаю, де я. Треба умитися...

Доктор поволі роздягається, поволі відчиняє свою валізку, виймає то те, то інше, налив до полупаної мідниці води і обережно, детально мився. Господиня застукала і принесла на звичайній тарілці кварту теплого молока і кусень житнього півбілого хліба. Все те вона поставила на столі біля туалетного знаряддя дотора. Потім вона спитала, що „пан зажадають рано". Пан зажадають також молока. Господиня мала б намір поговорити, але пан ні. Вона бажає „добру нуч" і виходить...

Доктор нарешті сам. Не може більше боротись з утомою. Сідає, п'є молоко без хліба, роздягається. По короткому ваганні кладеться... Деякий час обмацує свої товсті перини.. „Це називається вертаємось" — думає доктор. З еміграції... Діячі... Міністри... Хм... Час пише своє. Ростуть нові обставини і нові люди. Ми поволі відгортаємось набік. Ті нові розуміють усе посвоєму. Нас ставлять при собі, як ширму, можлизо з чемности, можливо з бажання не обійти нас цілком... Ось я тут. Що маю робити? Викликали телеграмою, а не сказали чому, для чого і пощо. Воно і цікаво, та роки вже не ті.... А мешкання і не знайшли людоднак все таки взяли б до уваги як не заслуги, так бодай роки...

Постіль все таки м'яка, перини теплі, темнота закриває довкіля, глибока тиша, і сон скоро згладжує та мішає в хаос думки доктора. Засипаючи, чує себе закинутим... А що, не прийдуть завтра? Кому він потрібний? Він, старий, колишній посол Української Народної Республіки в Будапешті, доктор Микола Галан...

Лірична вставка про захоплену людину...

Кримський сидить у Зимовнику і розсипає мудрість. Ціла черга чарок рідини з гранчастої пляшки поповняє його надхнення. Дим густою масою заповнив усі кути цього простору, а червоний кокосовий покрівець обернувся у шмат землі. — Чому я не можу якраз так казати! Можу і мушу! — вперто кидає він слова. Перед ними пані Маруся і панського... Розумію — нужда, на Ліда — обидві з Нової Сцени і обидві мають великі, захоплені очі. Пані Маруся, по сцені Вишня, не тільки слухає, але й іноді кине якесь, переважно одно, слово. — Ні. Я вам говорив безліч слів. Дякую, що пустили ви їх повз вуха. Як пам'ятаєте, ще в Ужгороді на помешканню Миколи Миколовича, я вам, Марусю, казав: ви маєте здібності. Всі люди мають їх. Навіть ось цей тип, що сидить за нами. Маєте також дуже добру волю. Знаю, що ви багато днів провели на підмостках. Це знаю. (Дальше буде).

На американській землі

Коли я пишу ці рядки, мені во-не віриться, що я стою власними ногами не в голодній, розбитій Німеччині, а в країні свободи, заможности і щастя

10 січня, сідачи в Гамбурзі на пароплав „Марін Мерлін", не тільки я, а й усі 181 українці не вірили, що справді нам випала доля назавжди розпрощатися із злиденними таборами і позбутись жалю гідної назви ДП.

На пароплаві.

Обслуга пароплава прийняла нас культурно й доброзичливо. Побутові умови були бездоганні. Харчування... Тут я мушу порівняти: краще харчували ніж на І-му з'їзді українських советських письменників, на якому мені приходилось побувати. Справа була різноманітна, свіжа і в достатній кількості. Кельнери обслугували настільки ввічливо, що кожний з нас охоче дав чайових 50 центів. (Ми одержали на пароплаві по 2.50 доляра).

В перші дні багато з пасажирів хворіли на морську хворобу, але зрештою звикли і вже на голодну кутю українська група зібралась у залі кінотеатру і організувала невеликий хор та проспівала кілька колядок. Під час колядок були присутні майже усі пасажири, яких їхало 460 душ.

Хоч українська група чисельно на пароплаві була найбільша, але найбідніша. Але не дивлячись на це, українці і тут проявили свою доброзичливість, зібравши по декілька центів, купили деякі подарунки капітану пароплава і офіцеру ІРА, що нас проводжала, в подяку за культурні до нас ставлення і організованість на пароплаві.

Коли наші представники піднесли капітанові пароплава Вільяму А. Барр касетку, і вишиту серветку української роботи, а офіцерові Іро вишиту наволочку на подушку, вони справді були здивовані й безмежно задоволені. Відчувалось, що вони дуже мило віднеслись до українців. Капітан розпитував про життя ДП в таборах і цікавився чи й тепер українці тікають від Советів.

Нарешті Ню Йорк.

На світанку 20. січня показалися вогні. Скільки радости вони принесли! Усі вийшли на палубу. Кожному хочеться, щоб швидше побачити землю. Нарешті показалася знаменита статуя Свободи, про яку говорять увесь світ на всіх мовах. Статуя, яку бажають власними очима побачити всі, хто живе на земній кулі.

До пристані ми причалили в 10 год. Прийняли нас зразково, організовано. І невипадково дехто висловлювався:

— До Німеччини нас везли як худобу, у товарових вагонах під замком, а до Америки везуть як дипломатів!

На диво зразково зустріли нас представники ЗУАДК. Вони нами заопікувалися немов дітьми. Допомогли полагодити всі формальности з вантажем, вони кожного спровадили до майбутнього місця праці й поселення.

Нашу групу, що їхала до Меріленських фармерів в кількості 81 осіб два представники ЗУАДК посадили на автобус і спровадили на двірець. Через кілька хвилин в комфортабельний м'ягкий вагон і вирушили до Балтимор. У вагоні нас частували смачною ковбасою, шинкою та яблуками.

В 7-мій год. вечора ми прибули до Балтимор. Які ми були здивовані, коли побачили, як ввічливо поставилась поліція. В СССР поліція перевіряє документи та перетрушує валізи, кишені, а тут нас перевезли, помогли влаштуватись на нічліг і т. і.

В будинку, де ми мали ночувати, на нас вже чекали представники місцевого українського комітету. Зустріли вони нас як братів, а милі пані влаштували для нас багату та смачну вечерю та снідання.

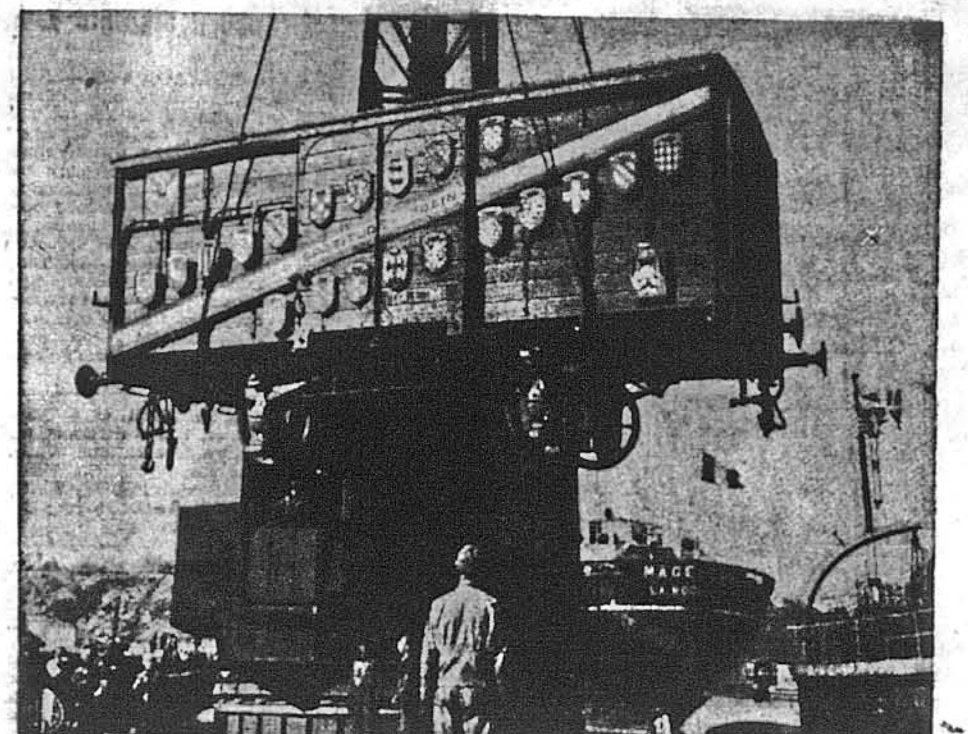
Ще не встигли ми розташуватись, як появились кореспонденти і почали фотографувати, розпитувати про життя в большевицькому раю і Німеччині.

Хоч ми були і втомлені, але після вечері, властиво українському народові, співали і навіть танцювали. Дуже нас зворушило, коли біля 25 американських юнаків і юначок вітали нас дефіляодю. Вони грали своїх національних пісень, робили вправи, а ми їх в свою чергу нагороджували гучними оплесками.

Велику подяку складаємо голові ЗУАДК д-рові Галану за старання вирвати нас з пекла і ощасливити справжнім життям, а голові укр. комітету в Белмар п. Мармаху та паням за щирий прийом.

Живучи в краї свободи, я вже не страхаюсь за своє життя і перший раз за багато років підписуюсь своїм справжнім ім'ям.

Олександер Зозуля.

ПОЇЗД ВДЯЧНОСТИ ФРАНЦІЇ.—Кожного дня читаємо в пресі щось про „поїзд Вдячности Франції". Тут бачимо, як його вагони переносили з корабля до пристані. Поїзд відвідає різні стейти і всюди залишить дарунки французького народу, зложені американському народові з вдячности за ту велику допомогу, яку дає Америка Франції, щоб її відбудувати та допомогти їй зайняти у світі давне впливове становище.

Президент про тиждень американського братерства

Кожного року, починаючи з 1934, президент Злучених Держав оголошує Тиждень Американського Братерства, що звичайно відбувається того тижня, коли припадає день народження Вашингтона. Прозначаючи цьогорічний Тиждень — від 20 до 27 лютого — президент писав:

„Зближається Тиждень Братерства в часі, коли ніхто не може сумніватися в пекучій необхідности нагадати всім, що люди всіх віровань, всіх рас звязані разом спільною долею.

„Цей звязок спільною долею вказує на те, що дійсні світові справи є справами людських взаємовідносин. В добі, коли наука опанувала атомову енергію, людина повинна знайти спосіб до порозуміння, бо без того не буде ні розуму, ні моралі, щоб змагатися за правдивий шлях, ні не буде спільних інтересів.

„Виходом з того є братерство. Воно є джерелом єдности нашого народу, що дасть нам силу в наших прикладах і моральних стремліннях, щоби ми могли дати світові провід, гідний нашої традиції. Крім того, наша будучність, як народу, може бути освітлена безмірним досягненням, якщо ми поширимо свободу поза межі нашої країни і поведем людство до світової єдности, де не буде віковічної ненависти, де пануватиме віра, що все людство це є єдина родина.

„Тиждень Братерства дає нагоду американцям посвятити себе тим високо-моральним завданням.

„Тому закликаю всіх американців брати участь в обходах Тижня Братерства, започаткованого Краєвою Конференцією Християн і Жидів. Закликаю кожну особу триматися принципів рівности та справедливости, які зробили нашу країну великою. Сподіваюся, що всі установи — освітні, релігійні, громадські та інші займуться тим, щоби зробити братерство реальною дійсністю.

„Як обєднаний нарід, працюймо завзято для здійснення братерства, яке є Божим заповітом і яке дасть нам правдиву славу і надію цілому людству".

Загальна Рада.

ЙОННІДЕС ІМЕНОВАНИЙ НАСТУПНИКОМ МАРКОСА

Атени, 9 лютого. Згідно з повідомленням партизанської радіовисильні, Іван Йонідес, відомий грецький большевик, був іменований наступником вичищеного „генерала" Маркоса Вафіядеса на пості команданта большевицьких партизанів в Греції. Пригадується, що Йонідес, репрезентуючи грецьких комуністів, був договорився в 1943 році з болгарськими большевиками, щоби з Македонії, включно з містом Сальоніка та з Дарданелями, створити „автономну республіку" та прилучити її до Советського Союзу.

Михайло Драгоманів про укнаїнців і москалів

(Докінчення зі стор. 2-гої).

епох: камінної, бронзової і залізної. Без сумніву багацько крови скитів можна знайти в сучасному населенні України.

Українці — народ хліборобський по нинішні часи і з природи миролюбивий. Проте впродовж цілих віків війна на українських землях була постійним явищем. Після інвазії турків на Крим в 1475 р. татари почали наповнювати гареми й вязниці Стамбулу невільниками з України, роблячи на неї постійні набіги та забираючи чоловіків і жінок масово в ясир. Проти цих татарських нападів на Україну повстало вільне українське вояцтво, що не знало над собою пана. Це були українські козаки, славне українське лицарство.

З кінцем XVI. ст., коли неволя українського народу під Польщею стала нестерпною, українське козацтво стало повертати свою зброю проти Польщі. Його авангардом була Запорізька Січ, славна козацька вільна держава на островах Дніпра. Запорожці стали з одного боку оборонцями християнської віри проти „невірних", татар і турків, а з другого борцями за волю „матері - України" проти Польщі.

В 1648 р. Україна під проводом гетьмана Богдана Хмельницького повстала проти Польщі. Вона скинула з себе польське ярмо. Україна стала вільною. Однак не почуваючи себе в силах проти Польщі й татар, гетьман договором з 1654 р. приняв протекцію Московщини над автономною Україною. Однак Москва не думала шанувати волю козацької держави. Україна була перешкодою для централістичної політики, й експанзії Московщини. Тимто слід було її знищити. Це робила Москва ступнево. Найбільші удари волі українського народу завдали цар Петро I. і цариця Катерина II. В 1775 р. останнє забороло волі України проти Московщини — Запорозька Січ — була зруйнована. Автономія України не існувала більше. Для неї почались важкі часи московської неволі, а з цим і боротьби її проти Московщини.

. Такі загальні історично-політичні сторінки географії України Драгоманова, поміщені в „Універсальній Географії" Реклю.

Слід ще додати, що автор присвячує у своїй праці чимало місця містам України, як і місцям і пам'яткам боротьби українського народу за свою волю.

В. Левинський.

В кожній українькій хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

РАДІО

ЗМІНА УКРАЇНСЬКОЇ РАДІО ПРОГРАМИ.
ПИТСБУРГ І ОКОЛИЦІ

Нагла і несподівана зміна часу і програми Української Радіо Програми буде відбуватися тепер на стації WPGH Pittsburgh 1080 Kc. на кожнім радіо, починаючи в суботу, 12. лютого, від год. 2. до 2:30 пополудні і кожної суботи на будуче. Просимо слухати і спомагати, засилаючи Ваші оголошення, жертви, весільні побажання, уродини і іменини. $5.00 за проголошення, покриття провадження, вдержання і сталого існуваня Української Радіо Програми. Також ширіть і розкуповуйте надгородні книжечки і білети та приготовляйтеся до численої і громадної участи в Українськім Радіо Дні в неділю, 26. June, в городі West View Park, Route 19, north of Pittsburgh. На заклик і бажання пишіть до управителя програми: Никола Арсенія, 854 N. Lincoln Ave., N. S. Pittsburgh 12, Pa. Phone: Fairfax 8389.

ОЗОН ПАРК, Н. Й.

Місячні Збори Товариства Вільна Україна, від. 200 У. Н. С., відбудуться в суботу, 12. лютого 1949, в годині 8. ввечір, під ч. 9214 — 95th Ave., Ozone Park, в галі пані Парпан. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на збори, бо маємо важні справи до вирішення. На зборах буде присутний головний радний У. Н. Союзу, Петро Кучма.

Уряд Товариства на 1949 рік: Евген Паращук, предс.; В. Костишин, заст.; В. Воргуль, секр.; В. Шіпка, заст.; О. Коцопій, кас.; Й. Паращук, заст.; контроля: В. Цісик, М. Таньчак, Г. Васло; надзирателі хворих: С. Малафій, Я. Мороз; тростіся: Я. Жатковський, М. Ворона; порядчик зборів: М. Малафій. Збори відбуваються в другу суботу що місяця. — В. Воргуль, секр., 9523 — 93rd Street, Ozone Park 16, N. Y. Te.: Vir 7-3887-W.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа **доконче** подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

17,186 Сас Катерини з с. Залужа, Збараж, від Лесюк Петра с. Павла.

17,187 Максимишин Степана з с. Золотої Слободи, Бережани, від доньки Івана Кіналь зам. Бабюк Анни.

17,188 Гавриш-Войтович Анни з дому Захарків, Захарко Івана брата с. Миколи від Захарко Михайла з с. Гійська (Добромиль).

17,189 **До таборових управ** на скитальщині. Проситься звідомити по таборах, що за братами Корніцькими: Михайлом, Федором, Антоном і Микитою зі Старого Самбора пошукує з Америки Пальчук Ева. Голоситись на ч. 17,189.

17,190 Маценко Степана, Михайла і Івана та тітки Марії від Маценко Олени д. Анни з с. Пулави (Вянік).

17,191 Рідних і знакомих з с. Вяцкович (Самбір) від Кушнір Ігнатія.

17,193 Дзядик Катерини і Софії з с. Залужа (Сян ік) від Дзядик Івана.

17,194 Тороус Михайла син Ілька з с. Іванівці (Коломия) від Кузьмин Василя.

17,195 Лапчук Ларіона від Шевців Надії д. Павла з с. Підлужже (Костопіль, Волинь).

17,196 Присташ Петра з с. Чистогорб (Сянік) від Кірек Юрка с. Павла з с. Миків.

17,197 Росовський Миколи і Анни, Піган Андрія від Хомицький Григорія з с. Перекопана (Перемишль).

17,198 Кревних і знакомих зі Снятина-Городенки від учителя — Казієвич Лева з с. Стецеви.

17,199 Савули Миклои с. Василя з с. Опари (Дрогобич) від Штогрин Анни.

17,200 а) Злупко Юрія і Миколи з м. Стрия від Німець Григорія.

17,200 б) Піжанська Анни з дому Цап зі Стрия від Зап Софії зам. Німець.

17,201 Венгрин Григорія, Лідин Катерини з сином і дочкою від Венгрин Петра з с. Старяви (Мостиська).

КАЖЕ, ЩО ЧОЛОВІК ТАКИЙ ДОБРИЙ, ЩО ЛІПШОГО НЕМА.—Таке сказала Миссис Бен Гоґен, дружина славного ґолфового чемпіона. Гоґени знайшлися у серіознім автомобілевім акциденті. Щоб рятувати свою дружину від каліцтва, він заступив її собою. Покалічився так сильно, що вже мабуть не буде міг грати в ґолфа як професійний грач. Досі заробив він у ґолфових змаганнях $150,000, а тепер здобув ще в додатку більшу любов дружини.

17,202 Родини Олійників, які мають доньку Марію, писала до мене, від Морозевич Олени.

17,293 Драган Антона від Лучин Йосифа с. Антона і Павлини з дому Драган з с. Лопушанки (Добромиль).

17,205 Великанович Дениса і Павла, Лата Бронислава, Сірий Миколи, Скоренький Миколи з с. Різдвяне (Теребовля) від Великанович Івана.

17,206 Лукович Михайла стрийка від Лукович Володимира.

17,207 Кревних і знайомих з с. Бабинець Дол. (Рогатин), Дзера Василя, Андрійців Андрія, Яричевський Миколи і Евдоки, Тихий Дмитра і Миколи, Вербяний Панька і Теребушки від Тихий Дмитра і Вербяний Івана проф.

17,208. Дуб Івана з с. Топільниць (Старий Самбір) від Дуб Юстини д. Михайла зам. Прокопик.

17,209 Гасай стрийка та знайомих з с. Стривка (Збараж) з с. Дубівці та села Ігровиця (Тернопіль). Унят Степана, Грушовський Пилина, Лисий Миколи с. Івана, Куць Петра, п-ні Вонсової, Кейса Йосифа і Іванну від Гасай Михайла.

17,210 Деркач Петра вуйка від Олійник Евдокії з с. Горошанка (Підгайці).

17,211 Гудима Марії з с. Березовиця (Тернопіль) від Кручовий Володимира.

17,212 Кревних та односельчас з Малого Гвіздця і Обертина від Будза Катерини і Григорищак Катерини.

17,213 Пашкевич Розалії тітки з с. Заватки (Ліско) від Полехонький Михайла з с. Войтівка.

17,214 Сестер моєї мами з дому Бабій з с. Косова від Трилінський Станислава син Томка і Насті.

17,216 Яцик Миколи з с. Підзвіринець (Рудки) від Лобур Степана.

17,217 Мельник Марії з дому Гишта з с. Лішна (Сянік) від Роман Йосифа.

17,218 Академицький Бартошка з с. Оликі (Луцьк, Волинь) від дочки Плодніка Федора Ольги.

17,219 Гнашко Михайла і Кушнір Маґди з с. Босько (Сянік) від Кушнір Антонини зам. Цєпла.

17,220 **До таборових управ** на скитальщині. Проситься звідомити по таборах, що за Грицай Федьом син Кирила з с. Глібовичі і поперед село Лани (Бібрка) пошукуть сестри з Америки Король Анна і Білінська Катерина. Голоситися на ч. 17,220.

17,221 Гавал Степана з с. Городовичі (Добромиль) від Хомиш Марії з с. Волча Дол.

17,222 Кубран з с. Волі Розівницької (Ярослав) від Кубран Володимира.

17223 Головчук Михайла з с. Романівки (Теребовля) від Крамар Теофілії.

17,224 Тритяк Івана з с. Ляшки Муровані (Стар. Самбір) від Вербіцький Василя с. Анни з дому Тритяк.

17,225 Мир Петра і Василя з с. Кросно (Перемишляни) від Мандзюк Франтішки.

17,226 Гондор Юрка і Марії, Мент Юка з с. Присліп (Ліско) від Васильків Дмитра.

17,227 Мирна братів Мирна Івана з с. Лосе (Новий Санч) від Мирна Ілька.

17,228 а) Ющик Антона від Лопатюк зам. Горобіївська Елисавети з с. Звенигород (Борщів).

17,228 б) Гаєвий Івана і Михайла з с. Мечищів (Перемишляни) від Гаєва Катерини вдова по Андрію.

17229 Бужкевич Петра з с. Горохива (Луцьк) від Бужкевич Юлії зам. Кристальська.

17,231 Іващук Івана з с. Білого (Чортків) від Дереш Михайла.

17,232 Яремчук Параски і Дмитра, Євчук Василини, Малярчук Теодора і Миколи з с. Останівці (Коломия) від Яремчук Григорія.

17,233 Стриковська Ольги замуж. Мамчук з с. Ражнів (Броди) від брата Стриковський Івана.

17,234 Луців Антона з с. Медведівці (Бучач) від Луців Теодора.

17,235 Когут Федя с. Гриця з с. Верхні (Калуш) від Когут Івана.

17,236 Брата Онуфрея, о. Фабенюк Гаріона і Павла від Кобилінський Феодота з Волинської губернії.

17,237 Гаврилюк вуйка з с. Двірець (Камянець Подільський) від Чуйко М.

17,238 Рідних з с. Зарваниці (Підгайці) від Гапій Магдалини, зам. Потюк.

17,239 Кулик Андрія та односельчан з с. Перегінськ з Заріки (Долина) від Кулик Семена.

17,240 Петровський Дмитра з с. Руда (Любачів) від Серкіс Марії.

17,241 Виняр Степана і Павла, Кузьмак Олекси від Іванюк Михайла з с. Тростянець (Добромиль).

17,242 Магунек Павла і Яська з с. Макова, Добромиль, від Магунек Михайла.

17,243 Комарницький Михайла з с. Лопушанка (Старий Самбір) від Комарницький Миколи.

Голоситись на адресу:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення пошукувань родини і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі" безплатно, хай вишле таке оголошення впрост до
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.
Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колюмні коштує $1.00.
Адм. „Свободи".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШИКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. лютого, в год. 12. вполудне, в Домі Відділів У. Н. Союзу, 841 N. Western Ave. На зборах буде обговорена справа 40-річного ювілею нашого братства, що відбудеться 20. лютого. На ювилею буде говорити М. Мурашко, голов. предс. У. Н. Союзу. Тому просимо всіх членів і членкиць прийти на ці збори, розібрати вступні білети та громадно прийти й гідно відсвяткувати ювілей. — Ф. Василовський, предс.; Д. Максимюк, кас.; Т. Шпікула, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Бр. св. Петра й Павла, від. 102, відбудуться в неділю, 13. лютого, зараз по другій Сл. Божій, в гали церковній, 2280 W. 7th St. — За уряд: Н. Декан, предс.; В. Жук, кас.; Н. Вобечко, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до відома своїм членам, що збори відбудуться в неділю, 13. лютого, в годині 1. пополудні, в гали У. Н. Дому, 4655 Martin улиця. Пригадуємо всім тим членам, котрі ще не платили, щоб старалися заплатити в цім місяці. Рік 1949 є ювілейним роком. Союз обходить 55-річчя свого існування, тому нашим обовязком є подбати, щоб рік 1949 був закінчений з 55,000 членами. Я вірю, що коли ми схочемо трошка подбати, то певно і перевищимо; не кажім, що нема кого організуати, тепер є більше, як було тому 50 рокі. В організаційних справах кличте C.E. 7394, а радо і на час вас обслужимо. — І. Форись, предс.; П. Кізел, секр.; І. Андрусевич, кас.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Бр. св. Василія Великого, від. 161, повідомляє своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. лютого, в годині 7. ввечір, у власній домівці. Взиваємо всіх місцевих і позамісцевих явитись на означенню час, бо є важні справи до ирішення. Місячні збори дальше будуть ідбуатись в другу суботу по першім. Напоминаємо довгуючих членів вирівнювати свої залеглости і місячні вкладки треба платити тільки на зборах. — Уряд.

СКРЕНТОН, ПА. — Місячні збори Тов. Над Збруча, від. 280, відбудуться в неділю, 13. лютого, в год. 2. пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакавана Еве. Пригадуємо всім членам, щоби старалися платити свої належитости на час. — Запоточний, Р. Рубльовський.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестр. Рождества Пресв. Богородиці повідомляє своїх членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. лютого, в гали церковній, в годині 2:30 сполудня точно. Просимо членкиць явитись на означений час, бо будемо мати важні справи до вирішення, як також буде читання статуту Сестрицтва. — За уряд: Герулия, предс.; Грицак, кас.; Ходак, фін. секр.; Кек, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори 204. відділу відбудуться в суботу, 12-го лютого, в год. 8. ввечір, в галі укр. правосл. громади, 334 Іст 14. вул. В інші суботи в місяці є тільки збірка членських вкладок. Просимо всіх членів відділу це собі запамятати, щоби того самого не повторювати, що уряд урядує що суботи в тій самій галі від 8. год ввечір в міру потреби часу. Всі члени, які залягають з вкладками, а також біжучі, є обовязані заплати в цім місяці. — Уряд.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. лютого, в У. Н. Домі, 517 Галлет ул., точно в год. 7:30 ввечір. Взиваємо членів прийти на час. Напоминаємо членів платити свої місячні вкладки кожного місяця, а не зволікати з місяця на місяць і наражувати себе на суспенду. — М. Галькевич, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Повідомляємо, що місячні збори Тов. Дністер, від. 361, відбудуться в суботу, 12. лютого, в церковній галі, 28 Е. 7th St., точно в год. 8. ввечір. Просимо всіх членів прийти на час, бо є важні справи до вирішення. Довгуючі члени повинні вирівнати залеглі вкладки. — За уряд: Н. Левкович, предс.; П. Кучма, фін. секр.; І. Шемен, кас.; С. Левко, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. лютого, в годині 8. ввечір, в церковній гали при 7. вул. Просимо прийти на час, бо є важні справи до полагодження. — Урдя.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339, відбудуться в суботу, 12. лютого, з год. 7. ввечір, в домі Громади, 3322 Н. Лавренс ул. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів бути приявними на зборах в дуже важній справі. — За урд: І. Жмутин, пр.; В. Мущинка, кас.; А. Хромяк, секр

МАНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 13. лютого в годині 2. пополудні в домі Лісного. Уряд на 1949 кір є такий: І. Шеґера, предс.; Л. Мартинчук, кас.; М. Лісний, фін. секр.; Д. Федина і П. Стрилець, контрольори. — За уряд: Н. Лісний.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 13. лютого, в годині 1. пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є багато справ справ до полагодження. Уряд на цей рік є: Н. Курко, предс.; І. Потучко, рек. секр.; М. Паранич, фін. секр.; О. Пилипець, надз. хворих.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Дарахівщина, від. 275, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. лютого, в годині 7. ввечір, в салі церковній при вул. Сусекс і Грін. Просимо членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Збори будуть дальше відбуватися в другу суботу в місяці. — М. Курило, кас.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Укр. Тов. Січ, від. 39, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. лютого, точно в годині 3. пополудні, в салі У. Н. Дому. Просимо всіх членів прийти на час і вирівнати свої належитости. Є справи до полагодження. На річних зборах одноголосно одобрено ту саму контр. комісію, а це: І. Лесюк і Я. Клячко. — І. Каменюк, рек. секр.

ТАРЗАН, ч. 2029. Загадочний спостерігач.

Щодня з далекої скелі чужа й загадочна постать приглядалася...

...як Тарзан і Джена тресували швидко підростаюче молоде львиня.

Коли Джена переводила з Тікаром щоденні вправи в трюках...

...Івон Редзік, зганьблений нащадок поважаної колись в Лондоні родини, пізнав свою нагоду вирватися з труднощів.